ත්‍රස්තවාදයෙන් රාජ්‍යය ආරක්ෂා කිරීමේ පනත (PSTA) පිළිබඳ විද්වත් සාකච්ඡාව

RIGHT TO LIFE
HUMAN RIGHTS CENTRE

සාරාංශ වාර්තාව

ත්‍රස්තවාදයෙන් රාජ්‍යය ආරක්ෂා කිරීමේ පනත (PSTA) පිළිබඳ විද්වත් සාකච්ඡාව

සාකච්ඡාව පැවැත්වූ දිනය: 2026 ජනවාරි 2 (සිකුරාදා)

සංවිධායක: 'රයිට් ටු ලයිෆ්' මානව හිමිකම් මධ්‍යස්ථානය (Right to Life Human Rights Centre)

මෙහෙයවීම: පිලිප් දිසානායක මහතා, විධායක අධ්‍යක්ෂ **(රයිට් ටු ලයිෆ් මානව හිමිකම් මධ්‍යස්ථානය)**

විෂය: 'ත්‍රස්තවාදයෙන් රාජ්‍යය ආරක්ෂා කිරීමේ පනත' (PSTA) කෙටුම්පත

සමාලෝචනය කිරීම

Contents

1 සාරාංශය 1

2 කථිකයින්ගේ අදහස් සහ මතවාද සම්පිණ්ඩනය 2

A. නීතිඥ දුලාන් දසනායක මහතා 2

B. මහාචාර්ය රොහාන් සමරජීව මහතා 3

C. සංස්කාරක, විකල්ප සම්පත් සමරකෝන් මහතා 4

D. නීතිඥ සුදර්ශන ගුණවර්ධන මහතා 5

E. පිලිප් දිසානායක මහතා 6

3 පනත් කෙටුම්පත පිළිබඳ විවේචනාත්මක විශ්ලේෂණය (සංශ්ලේෂණය) 6

4 නිගමන සහ නිර්දේශ 7

1 සාරාංශය

නව රජය විසින් ගැසට් කරන ලද ත්‍රස්තවාදයෙන් රජය ආරක්ෂා කිරීමේ පනත (PSTA) පිළිබඳ පවත්වන ලද උපායමාර්ගික සාකච්ඡාවක් මෙම වාර්තාව මගින් සාරාංශ කෙරේ. දැනට පවතින මර්දනකාරී ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත (PTA) අහෝසි කරන ලෙස එල්ල වන ජාත්‍යන්තර බලපෑම්වලට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට PSTA පනත උත්සාහ කළ ද, එහි තවදුරටත් සැලකිය යුතු ගැටලුකාරී ලක්ෂණ පවතින බව මෙම සාකච්ඡාවට සහභාගී වූ නීති සහ ශාස්ත්‍රීය ක්ෂේත්‍රවල විද්වතුන්ගේ පොදු එකඟතාවයි.

PSTA පනත මගින් හුදු "චේතනාව" (Intention) යන්නට අමතරව "නොසැලකිලිමත්කම" වැනි අලුත් කරුණු ද (Recklessness) ඇතුළත් කරමින් ත්‍රස්තවාදය පිළිබඳ පුළුල් හා අපැහැදිලි අර්ථකථනයක් හඳුන්වා දෙන බවත්, අත්අඩංගුවට ගැනීමේ බලතල හමුදාව වෙත ව්‍යාප්ත කරන බවත්, ඩිජිටල් පෞද්ගලිකත්වය සහ ගුප්ත කේතනය (Encryption) සම්බන්ධයෙන් නව තර්ජන මතු කරන බවත් මෙම සාකච්ඡාවේදී අවධාරණය කෙරිණි. මෙහිදී තීරණාත්මක උපායමාර්ගික උභතෝකෝටිකයක් මතු විය. එනම්, මෙම පනත් කෙටුම්පත සම්පූර්ණයෙන්ම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම (එවිට දැනට පවතින PTA පනත එලෙසම පැවතීමේ අවදානමක් ඇත) හෝ එසේ නැතිනම්, PSTA පනත නීතියක් බවට පත්වීමට පෙර එය විධිමත් කිරීම සඳහා "මැද මාවතක්" අනුගමනය කරමින් උද්දේශනය (Advocacy) සිදු කිරීම ද යන්නයි.

2 කථිකයින්ගේ අදහස් සහ මතවාද සම්පිණ්ඩනය

A. නීතිඥ දුලාන් දසනායක මහතා

මූලික තර්කය:

PSTA පනත හුදෙක් PTA පනත සමඟ පමණක් නොව, මීට පෙර අසාර්ථක වූ ප්‍රති-ත්‍රස්ත පනත් (ATA) කෙටුම්පත් සමඟ ද සසඳා බැලිය යුතුය.

ප්‍රධාන කරුණු:

- **අවශ්‍යතාව පිළිබඳ විවාදය:**
  - විශේෂිත වූ ප්‍රති-ත්‍රස්ත නීතියක් අවශ්‍ය ද, එසේ නැතිනම් දණ්ඩ නීති සංග්‍රහය (Penal Code) පමණක් ප්‍රමාණවත් ද යන්න පිළිබඳ මූලික විවාදයක් පවතී.
- **පද්ධතිමය අසාර්ථකත්වයන්:**
  - PTA පනත ඓතිහාසිකව වධහිංසා පැමිණවීම, අත්තනෝමතික ලෙස දීර්ඝ කාලයක් රඳවා තබා ගැනීම සහ පාපොච්චාරණ අවභාවිතය සඳහා පහසුකම් සලසා ඇත.
- **"නව" අවදානම්:**
  - PTA පනතේ ඇති ඇතැම් අඩුපාඩු (උදා: මහේස්ත්‍රාත් බලතල) නිවැරදි කිරීමට PSTA පනත උත්සාහ කළ ද, එය පෙර පැවති ATA කෙටුම්පතට සමාන නව ගැටලු හඳුන්වා දීමේ අවදානමක් පවතී. විශේෂයෙන්ම ත්‍රස්තවාදය නිර්වචනය කිරීම, අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ නිදහස සහ ඩිජිටල් මාධ්‍ය සම්බන්ධයෙන් මෙම අවදානම දැකිය හැකිය.
- **ක්‍රියාවලිය:**
  - මහජන අදහස් දැක්වීමට අවස්ථාව ලබාදෙමින් රජය අනුගමනය කරන ප්‍රවේශය යහපත් බව පිළිගැනේ. එහෙත්, එහි මූලික අන්තර්ගතය තවදුරටත් මර්දනකාරී මට්ටමක පවතී නම් එය ප්‍රමාණවත් නොවේ.

B. මහාචාර්ය රොහාන් සමරජීව මහතා

මූලික තර්කය:

- ➢ ප්‍රායෝගික "මැද මාවතක්" අනුගමනය කිරීම අවදානම් සහගත වුව ද එය අත්‍යවශ්‍ය වේ. PSTA පනත සම්පූර්ණයෙන්ම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම තුළින් PTA පනත දින නියමයක් නොමැතිව දිගටම ක්‍රියාත්මක වීමට ඉඩ ඇත.

ප්‍රධාන කරුණු:

- **නිර්වචනය පිළිබඳ ගැටලු:**
  - ➢ මෙම පනත් කෙටුම්පත "චේතනාව" (1978 පනතේ සඳහන්) යන්නෙන් බැහැරව "චේතනාව සහ නොසැලකිලිමත්කම" (Intention and Recklessness) වෙත මාරු වී ඇති අතර, එමගින් නඩු පැවරීමේ පරාසය පුළුල් කර ඇත. පුළුල් නිර්වචනවලට එරෙහිව තර්ක කරන එතුමා, ඒ වෙනුවට නිශ්චිත වැරදි ලැයිස්තුවක් (උදා: ගුවන් යානා පැහැර ගැනීම) යෝජනා කළ අතර, මේ සඳහා අර්මීසා ටෙගල් (Ermiza Tegal) මහත්මියගේ අදහස් උපුටා දැක්වීය.
- **රඳවා තබා ගැනීමේ බලතල:**
  - ➢ රඳවා තබා ගැනීමේ නියෝග (Detention Orders - DO) නිකුත් කිරීමේ බලය අමාත්‍යවරයාගෙන් ලේකම්වරයා වෙත මාරු කිරීම රැවටිලිකාරී ක්‍රියාවකි. එය තවදුරටත් ක්ෂණික මහේස්ත්‍රාත් පරීක්ෂාවෙන් ආවරණය වූ විධායක තීරණයක් ලෙස පවතී.
- **අධිකරණ අධීක්ෂණය:**
  - ➢ රැඳවියන් බැලීමට මහේස්ත්‍රාත්වරුන්ට යා හැකි වුවද, අත්අඩංගුවට ගැනීමේ තීරණය අභියෝගයට ලක් කිරීමට ඔවුන්ට මූලික බලයක් නොමැත. එහෙත්, පළමු මාස දෙකෙන් පසු රඳවා තබා ගැනීම දීර්ඝ කිරීම සම්බන්ධයෙන් මහේස්ත්‍රාත්වරුන්ට අභිමතය ලබා දීම මගින් මෙම පනත් කෙටුම්පත ප්‍රගතිය සඳහා "කුඩා ඉඩක්" විවෘත කර ඇත.
- **ජාත්‍යන්තර අනුකූලතාව:**
  - ➢ 21 වන වගන්තිය හැරුණු විට, සිවිල් සමාජය විසින් ලබා දී ඇති බොහෝ ICCPR පදනම් කරගත් මාර්ගෝපදේශ සපුරාලීමට මෙම පනත් කෙටුම්පත අසමත් වේ.
- **උපායමාර්ගය:**
  - ➢ යුක්තිය පසිඳලීම සඳහා කුඩා නීතිමය හිඩැස් භාවිතා කළ හැකි ආකාරය පෙන්වා දීම සඳහා නල්ලනායගම් නඩුව උපුටා දක්වන ලදී. "සම්පූර්ණයෙන්ම අහෝසි කිරීමේ" ස්ථාවරය ප්‍රායෝගික නොවිය හැකි බවත්, එය කිසිදු වෙනසක් සිදු නොවීමට හේතු විය හැකි බවත් එතුමා අනතුරු ඇඟවීය.

C. සංස්කාරක, විකල්ප සම්පත් සමරකෝන් මහතා

මූලික තර්කය: PSTA පනත සිවිල් නිදහසට එරෙහිව නූතන තර්ජන හඳුන්වා දෙන අතර, විශේෂයෙන්ම ඩිජිටල් ක්ෂේත්‍රය සහ සිවිල් සමාජ ක්‍රියාකාරකම් ඉලක්ක කරයි.

ප්‍රධාන කරුණු:

- **අපැහැදිලි පාරිභාෂිතය:**

  "ත්‍රස්තවාදී වාතාවරණය", "වක්‍රව", "සද්භාවය" සහ "බරපතල බාධා කිරීම්" වැනි වචන භයානක ලෙස විවිධ අර්ථකථනවලට විවෘතව පවතී.

- **ඩිජිටල් අයිතිවාසිකම්:**

  'E' වගන්තිය සහ 78 වන වගන්තිය මගින් අන්තයේ සිට අන්තයට සිදුවන ගුප්ත කේතනයට (End-to-end encryption - උදා: WhatsApp, Signal) තර්ජනයක් එල්ල කරන අතර, "රහස්‍ය තොරතුරු" පුළුල් ලෙස අර්ථ දක්වයි. මෙය දත්ත ආරක්ෂණ පනත සමඟ ගැටේ.

- **හමුදාකරණය:**

  PTA පනත මෙන් නොව, PSTA පනත මගින් යුද්ධ හමුදාවට සහ වෙරළාරක්ෂක බලකායට අත්අඩංගුවට ගැනීමේ බලතල පැහැදිලිවම ලබා දෙන අතර, සිවිල් පොලිස් රාජකාරි සඳහා හමුදා මැදිහත්වීම සාමාන්‍යකරණය කරයි.

- **ආර්ථික හා සමාජීය බලපෑම:**

  මෙම පනත් කෙටුම්පත විදේශ ආයෝජන සහ ඩිජිටල් සංවර්ධනය අධෛර්යමත් කළ හැකිය. මාර්ගගත ක්‍රමවල සුරක්ෂිතභාවය පිළිබඳ පනත (OSA) සමඟ ඒකාබද්ධ වූ විට, උතුරේ සහ නැගෙනහිර ක්‍රියාකාරිකයෝ විශේෂ තර්ජනයකට මුහුණ දෙති.

D. නීතිඥ සුදර්ශන ගුණවර්ධන මහතා

මූලික තර්කය:

ආරක්ෂාව සහ මානව හිමිකම් අතර සමබරතාවක් ඇති කරන එකඟතාවකට එළඹීම සඳහා ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ සමාලෝචන අවධියට පෙර සිවිල් සමාජය මැදිහත් විය යුතුය.

ප්‍රධාන කරුණු:

- **නීති සම්පාදන ක්‍රියාවලියේ ස්වභාවය:**
    - සාමාන්‍යයෙන් රජයේ කමිටුවක් විසින් සකස් කරන ලද ප්‍රතිපත්ති ලේඛනයක් මත පදනම්ව නීති කෙටුම්පත් සම්පාදකවරයා විසින් සකස් කරනු ලබන පනත් කෙටුම්පත් බොහෝ විට 'රාජ්‍ය කේන්ද්‍රීය' ස්වභාවයක් ගනී. මේවා සම්බන්ධයෙන් යම් සම්මුතියක් ඇති වන්නේ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ තීරණ ලබා දීමේ අවධියේදී ය.
- **සිවිල් සමාජයේ භූමිකාව:**
    - මානව හිමිකම්, අදහස් පළකිරීමේ නිදහස, ආරක්ෂාව සහ ජාත්‍යන්තර බැඳීම් වැනි විවිධ කරුණු සාකච්ඡා කිරීම සඳහා සිවිල් සමාජයට වේදිකාවක් නිර්මාණය කළ හැකිනම් එය ඵලදායී වනු ඇත. එමගින් පනත් කෙටුම්පත වෙනස් කිරීමට හෝ සකස් කිරීමට අවශ්‍ය වලංගුභාවය (Legitimacy) හිමි වේ.
- **දේශපාලන යථාර්ථය:**
    - PTA පනත අහෝසි කරන ලෙස රජයට ජාත්‍යන්තර බලපෑම් (GSP+, ICCPR) එල්ල වී ඇත. එහෙත්, දැනට පවතින PTA පනත එලෙසම පවත්වාගෙන යාමට හෝ සුළු සංශෝධන සහිතව පවත්වාගෙන යාමට ජාතිකවාදී බලපෑම් කණ්ඩායම්වලින් එල්ල වන දැඩි බලපෑම රජයට නොසලකා හැරිය නොහැක.
- **උපායමාර්ගික මැදිහත්වීම:**
    - බලපෑම් කිරීම සඳහා ඇති අවස්ථාව මගහැරෙමින් පවතී. ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ තීරණය ලැබෙන තෙක් බලා සිටීම සාමාන්‍ය ක්‍රියාවලිය වුව ද, "මැද මාවත" ඔස්සේ ඒකාධිපතිවාදය දෙසට වැඩිපුර නැඹුරු නොවන බව තහවුරු කරගැනීම සඳහා ඊට පෙර සංශෝධන සිදු කිරීමට සිවිල් සමාජය බලපෑම් කළ යුතුය.

E. පිලිප් දිසානායක මහතා

ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතික ආරක්ෂාව තහවුරු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වුව ද, 'ත්‍රස්තවාදයෙන් රාජ්‍යය ආරක්ෂා කිරීමේ පනත් කෙටුම්පත' (PSTA) යටතේ යෝජිත ඇතැම් ප්‍රතිපාදන මානව හිමිකම් හා ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී අගයන් සම්බන්ධයෙන් බරපතළ අවදානම් මතු කරන බව දිසානායක මහතා පෙන්වා දුන්නේය. විශේෂයෙන්ම, පුළුල් අත්අඩංගුවට ගැනීම් හා රඳවා තබා ගැනීමේ බලතල, අපැහැදිලි හා පුළුල් "ත්‍රස්තවාදය" නිර්වචන, සහ දුර්වල අධිකරණ අධීක්ෂණය හේතුවෙන් පුද්ගලික නිදහස, සාධාරණ නඩු විභාගය, සහ ප්‍රකාශනයේ නිදහස සීමා විය හැකි බව ඔහු අවධාරණය කළේය. එබැවින්, ජාත්‍යන්තර මානව හිමිකම් ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව රටෙහි නීති සහ කෙටුම්පත් සම්පාදනය කිරීමේ වැදගත්කම මෙම යෝජිත පනත් කෙටුම්පත මඟින් යළි යළිත් සනාථ වන බව ඔහු වැඩිදුරටත් සඳහන් කළේය.

3 පනත් කෙටුම්පත පිළිබඳ විවේචනාත්මක විශ්ලේෂණය (සංශ්ලේෂණය)

ලක්ෂණය	ත්‍රස්තවාදය වැළැක්වීමේ පනත (PTA)	PSTA කෙටුම්පත (වත්මන් තක්සේරුව)	බලපෑම
අත්අඩංගුවට ගැනීමේ බලය	පොලිසිය	පොලිසිය, හමුදාව, වෙරළාරක්ෂක බලකාය	**ඉහළ අවදානමකි:** නීතිය බලාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලිය හමුදාකරණය වීම පුළුල් කරයි.
පාපොච්චාරණ	පොලිසියට පිළිගත හැකිය (වධහිංසා සඳහා ප්‍රධාන හේතුවකි)	පොලිසියට පිළිගත නොහැක (මහේස්ත්‍රාත් වෙත පමණි)	**ප්‍රගතියකි:** සාක්ෂි ආඥාපනත සමඟ වඩා හොඳින් ගැලපේ. එහෙත් මෙය ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය තීරණාත්මකය.
රඳවා තබා ගැනීමේ නියෝග (DO)	ආරක්ෂක අමාත්‍යවරයා	අමාත්‍යාංශයේ ලේකම්වරයා	**මධ්‍යස්ථ/සෘණාත්මක:** තවමත් විධායක තීරණයක් ලෙස පවතී. ක්ෂණික අධිකරණ සමාලෝචනය සීමා කරයි.
පරාසය	පුළුල්	පුළුල් + "නොසැලකිලිමත්කම" + ඩිජිටල්	**ඉහළ අවදානමකි:** තාක්ෂණික අංශයට, පුවත්පත් කලාවට සහ ගුප්ත කේතනය (Encrypted) කළ සන්නිවේදනයට තර්ජනයක් එල්ල කරයි.
අධීක්ෂණය	අවම මට්ටමක පවතී	මහේස්ත්‍රාත් සමාලෝචනය (මාස 2කට පසු)	**මධ්‍යස්ථ ප්‍රගතියකි:** අධිකරණ මැදිහත්වීම සඳහා අවස්ථාවක් ලබා දේ. එහෙත් එය ප්‍රමාද වී සිදුවන්නකි.

4 නිගමන සහ නිර්දේශ

PSTA පනත යනු හුදෙක් PTA පනත අහෝසි කිරීමක් පමණක් නොවන අතර, එය රාජ්‍ය ආරක්ෂක යාන්ත්‍රණය නවීකරණය කිරීමකි. මෙය විශේෂයෙන්ම ඩිජිටල් පෞද්ගලිකත්වය සහ හමුදා පොලිස් බලතල සම්බන්ධයෙන් නව අවදානම් හඳුන්වා දෙයි.

'රයිට් ටු ලයිෆ්' මානව හිමිකම් මධ්‍යස්ථානය සඳහා නිර්දේශ:

- **ක්ෂණික උද්දේශනය (Immediate Advocacy):**
  - ත්‍රස්තවාදය පිළිබඳ අර්ථ දැක්වීමෙන් "නොසැලකිලිමත්කම" (Recklessness) වැනි කරුණු ඉවත් කිරීමට බලපෑම් කිරීම හා අර්ථ නිරූපණයේ ගැටලු විසඳාගැනීම සඳහා විකල්ප ක්‍රම භාවිතා කිරීම.
- **ඩිජිටල් ආරක්ෂාව:**
  - ගුප්ත කේතනය (Encryption) සහ දත්ත ආරක්ෂාවට බලපාන වගන්ති අභියෝගයට ලක් කිරීම සඳහා තාක්ෂණික සංගම් සමඟ හවුල් වීම සහ එය ආර්ථික අවදානමක් ලෙස හුවා දැක්වීම.
- **අධිකරණ බලය:**
  - රඳවා තබා ගැනීමේ නියෝග (DO) මාස දෙකකට පසු සමාලෝචනය කිරීමට පමණක් නොව, ක්ෂණික මහේස්ත්‍රාත් අනුමැතියට යටත් විය යුතු බවට ඉල්ලා සිටීම.
- **උපායමාර්ගික ස්ථාවරය:**
  - මහාචාර්ය සමරජීව සහ නීතිඥ සුදර්ශන ගුණවර්ධන මහතා යෝජනා කළ "විවේචනාත්මක මැදිහත්වීමේ" (Critical Engagement) ප්‍රවේශය අනුගමනය කිරීම. එනම්, PTA පනත නිශ්චිතවම අහෝසි කිරීම සහතික කරගැනීම සඳහා, PSTA පනත මුළුමනින්ම ප්‍රතික්ෂේප කරනවා වෙනුවට ඊට නිශ්චිත සංශෝධන යෝජනා කිරීම.